

КІРДІНА О.Г., *д. екон. наук, проф.*

Український державний університет залізничного транспорту

м. Харків, Україна

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ

Глобалізація як процес досягнення поставлених цілей для задоволення потреб національних економік зокрема та світу загалом, є динамічним та поєднує різноманітні сфери та інтереси. Результатом є доступ до нових знань, мультикультуралізм, нові можливості, що виникають у наслідок спільного використання ідей та реалізації спільних дій в освітньому просторі. Глобалізація освіти відображається в процесі пристосування системи навчання та виховання до запитів світової економіки, спрямування на вирішення викликів глобалізованого сучасного світу.

Розвиток освітньої системи кожної країни як суспільно-економічної моделі, характеризується, з одного боку, внутрішніми особливостями та закономірностями розвитку, а з іншого, на розвиток національних систем безпосередньо впливає зовнішнє середовище, що визначається, в перш за все, глобальними процесами. Перед сучасною освітою в умовах глобальних трансформацій виникають відповідні виклики та загрози, серед яких слід особливо виділити невідповідність та незбалансованість між темпами зростання та заміни знань та їх обсягів, з одного боку, а з іншого темпами зміни поколінь, що користуються цими знаннями. Еволюційні зміни людства, трансформація економічних систем, формування глобального ринку праці, цифровізація суспільства, зростання вимог до інтелектуального капіталу визначають вектор змін сучасних систем підготовки кваліфікованих кадрів.

Основними тенденціями глобального наукового та освітнього простору є перехід від концепції підтримуючого навчання до концепції

випереджувального навчання, яка спрямована на розвиток творчих якостей фахівця, його здібностей до самостійних дій в умовах невизначеності, самостійного здобуття нових знань та навичок упродовж життя.

Сучасним трендом освітнього процесу є зміна співвідношення між прагматичним та загальнокультурним компонентами освіти на всіх її рівнях. Сьогодні наголошується про посилення гуманітарної складової в сучасних освітніх програмах; необхідність формування цілісних уявлень про наукову картину світу; розвиток у здобувача здібності виходити на системний рівень пізнання. Відбувається переорієнтація від елітарної освіти до високоякісної освіти для всіх, поглиблення міжнародної співпраці. Актуальним напрямом сьогодні є цифрова трансформація освіти, що передбачає активне впровадження цифрових технологій в освітній процес, створення цифрових платформ з підтримкою освітнього контенту, розвиток цифрової компетентності науково-педагогічних працівників.

Розвиток системи вищої освіти та перетворення її на важливий чинник суспільного прогресу в Україні можливий через її активне співробітництво з європейськими країнами, що дозволить підвищити потенціал вищої школи та ефективність його використання. Основні цілі та завдання України в умовах розвитку інтеграційних освітніх процесів визначено в Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2021-2031 роки. Важливим аспектом інтеграції у світовий освітній простір для України є поширення нововведень (норм і стандартів) при збереженні національних традицій; вибір управлінських моделей, що відповідають інтересам держави та є адаптованими до запитів на ринку освітніх послуг; зменшення небезпек, пов'язаних з втратою інтелектуального і трудового потенціалу внаслідок освітньої міграції, зниженням якості трудового ринку.

Система вищої освіти повинна стати інституційно-господарською платформою розвитку інтелектуального капіталу, завдяки якому створюються умови інноваційного характеру розвитку національної економіки, забезпечується високий рівень її конкурентоспроможності, здійснюється ефективна інтеграція у глобальне середовище. Розширення доступу до нових знань, поява нових можливостей щодо інтернаціоналізації вищої освіти є основою формування транснаціональних моделей взаємодії країн в умовах розвитку глобалізаційних та інтеграційних процесів в світовому освітньому просторі.

Список використаних джерел

1. Стратегія розвитку вищої освіти на 2021-2031 роки. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf>
2. Булатова О.В., Зайковський О.С. Глобалізація освітнього простору: основні характеристики та принципи розвитку// Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Економіка. – 2019. – Вип. 17. – С. 63-74.
3. Корж-Усенко Л.В., Рибалко П.Ф. Нормативно-правові засади розвитку вищої освіти в Україні в умовах євроінтеграції //Фізико-математична освіта. - 2021. – Випуск 3(29). – С. 74-80.
4. Sotsiologhiia prava: entsyklopedychnyi slovnyk [Sociology of law: encyclopedic dictionary] /LM Herasina, O// MP Trebin - Yu. Panfilov, VL Pohribnaetal. Kharkiv: Pravo [inUkrainian], 2020.